

Mindszenty Ifjúsági Ház környezeti nevelést célzó rendezvényeinek, programjainak 2016. évi beszámolója és a jövőbeni tervek felvázolása

II. Madarász foglalkozások:

A sokéves tapasztalataink alátámasztják azt a tendenciát, hogy a természetnek és természetvédelemnek a társadalomhoz és ezen belül is a fiatalokhoz való közel vitelében a madarak megfigyelése és bemutatása nagyon hatékony módszer.

Oktatási és tudományos célt is szolgáló **madárgyűrűzéseket** a Mindszenty Ifjúsági Ház botfai helyszínnel 2010 óta végez rendszeresen. A diákoknak, érdeklődőknek lehetőségük van a madárfogó függőnyhálókkal elfogott madarakat kézből megnézni és a gyűrűzési alkalmakkor részletes ismereteket szerezni a madarokról, madárvonulásról és ennek kutatásáról, madárvédelmi eszközök helyes használatáról, természetvédelemről. Novembertől márciusig a kastély parkjában működő madáretető körül történik a program, áprilistól novemberig a 2016-ban Válicka-patak botfai szakasza melletti nádasba telepített hálósorral történik a madarak befogása. A madárgyűrűző szakembereket a Magyar Madártani Egyesület, a Dombóvár Természetvédelmi Egyesület és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park madarászai biztosítják. 2016-ban az Összefogás Botfáért Egyesület kulturális közfoglalkoztatottnak felvette a Dombóvár Természetvédelmi Egyesület egyik madárgyűrűzési engedéllyel rendelkező, biológus végzettségű tagját, ami nagy lendületet adott ennek a programunknak a továbbfejlesztésében.

Madármentő állomás Dunántúlon legközelebb csak Fenékpusztán van, így egy **helyben működő madármentő állomás** kialakítása indult el a Mindszenty Ifjúsági Házban. A nyilvánvaló természetvédelmi hasznán túl ez a helyszín jó lehetőségeket kínál az ideiglenesen Botfára kerülő madarak oktatási célú bemutatására is. A megfelelő technikai feltételek megteremtése elengedhetetlen, így egy **madárröpdé** építésébe kezdtünk a Zalaegerszeg MJV Önkormányzatának támogatásával. A röpdét szétszedhetőre, szállíthatóra tervezzük, hogy oktatási, vagy más intézményhez történő kitelepülésre alkalmas legyen.

A helyben szervezett madarász foglalkozásokon túl a zalaegerszegi oktatási és kulturális intézményeknek madárvédelmi eszközök létrehozásában, valamint a **madarász programjaink intézmények területére történő települését** is szeretnénk megvalósítani. Ehhez egy-egy intézménnyel, ahol fizikailag is adottak a körülmények a madárgyűűzéshez, szorosabb és rendszeres kapcsolatot építenénk ki. Ennek állandó elemei lehetnének a **madárvédelmi eszközök** (madáretető, madáritató, madárodú, költőláda, rovarhotel...) **elkészítése** a diákok bevonásával, és az intézmények kertjeinek, parkjainak madárbaráttá tétele esetén **kitelepült madárgyűűzések** is.

2016-os év madarász foglalkozásai:

1. Mindenki számára nyitott madárgyűűzési alkalmak Zalaegerszeg-Botfán, a Mindszenty Ifjúsági Háznál:

- 2016. január 2.: kb 25 fő
- 2016. január 16.: kb 25 fő
- 2016. január 30.: kb 35 fő
- 2016. február 27.: kb 40 fő
- 2016. március 12.: kb 50 fő

2. Zalaegerszegi oktatási intézményeknek szervezett madárgyűűzési alkalmak Zalaegerszeg-Botfán, a Mindszenty Ifjúsági Háznál:

- 2016. február 3.: Radnóti utcai Óvoda (Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda) - 20 fő
- 2016. február 11.: Kodály Zoltán utcai Óvoda (Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda) - 30 fő
- 2016. március 9.: Szent László utcai Óvoda (Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda) 40 fő
- 2016. május 18.: Béke ligeti Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet - 25 fő
- 2016. május 20.: Izsák Imre Általános Iskola - 20 fő
- 2016 június 22.: Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium búcsúszentlászlói tagiskolájának hittantáborának 40 fő
- 2016. szeptember 30.: Eötvös József és Liszt Ferenc Általános Iskola – 28 fő
- 2016. október 8.: Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium - 50 fő
- 2016. október 12.: Petőfi Sándor és Dózsa György Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola – 30 fő

3. Mindenki számára nyitott egyéb szervezett madarász foglalkozások Botfán:

- 2016. május 31.: gyöngybagoly költőláda kihelyezés a Mindszenty Ifjúsági Ház udvarára – 20 fő
- 2016. július 14.: bagoly elengedés – kb. 40 fő

4. Zalaegerszegi oktatási intézménybe kitelepült madarász foglalkozás:

- 2016. október 14.: madáretető készítés és iskolai madáretető kihelyezés az Eötvös József és Liszt Ferenc Általános Iskolában – 24 fő

II. Természetvédelmi és egyéb természetismereti programjaink:

A Mindszenty Ifjúsági Ház természetismereti és erdei iskolai foglalkozásai nem csak madarász foglalkozásokból, hanem a Mindszenty Ifjúsági Ház szűkebb (Botfa) és a tágabb (Zalaegerszeg) környék természeti értékeinek közös feltárásán alapuló programokkal is kiegészül. Állandó program

március és április hónapokban az Aranyoslapi források tavát és erdejét elválasztó autótúti menti **békamentés** megszervezése. Hosszú távon az út békaalagúttal való ellátása jelenthetne megfelelő védelmet. E mellett az **év élőlényeit** (év madara, fája, vadvirága, emlőse...) és más védett értékeket (pl. vadon élő orchideákat) **bemutató programok** megszervezése is elindult 2016-ban. Oktatási intézmények felkérésére természetismereti foglalkozást biztosítunk akár az intézményhez kitelepülve:

2016-os természetismereti programjai:

1. Mindenki számára nyitott természetismereti programok:

- 2016. február 22-től – április 12-ig: békamentés Zalaegerszeg Aranyoslap autótúti mentén – 15-20 fő önkéntes, kb 1500 db mentett védett kétélűtű (barna varangy, erdei béka, gyepi béka)
- 2016. március 23.: Kockásliliom - az év vadvirága - túra (Zalaegerszeg parkerdő) – 25 fő
- 2016. május 7.: Orchidea túra (Zalaegerszeg-Botfa, Rózsás) – 40 fő
- 2016. augusztus 6.: Válicka-patak értékei (Zalaegerszeg-Botfa, Válicka-patak partja) – 70 fő
- 2016. augusztus 19.: Denevérmegfigyelő éjszaka (Zalaegerszeg-Botfa, Rózsás) – 30 fő

2. Zalaegerszegi oktatási intézmények felkérésére, az intézmény tanulóinak szervezett foglalkozások:

- 2016. március 21.: Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium tanulói számára, Kockásliliom - az év vadvirága - túra (Zalaegerszeg parkerdő) – 8 fő
- 2016. május 10.: részvétel a Szent László utcai Óvodai madarak és fák napja rendezvényen
- 2016. október 4.: Eötvös József és Liszt Ferenc Általános Iskola állatok világnapja rendezvényen való részvétel

Jövőbeni terveink:

1. Az erdei iskolai akkreditáció: Nincs Zalaegerszeg és közvetlen környékén akkreditált erdei iskola, így az évek óta működő erdei iskolai programjaink akkreditálásával minőségi fejlődésen mehetne keresztül a Mindszenty Ifjúsági Ház, ami a környék diákjainak minősített programokat biztosítana és újabb pályázati lehetőségek nyílnának meg mind az erdei iskola fejlesztésében, mind a diákok programokhoz jutásának finanszírozásában.

2. Madárvédelmi és bemutató eszközök fejlesztése: A Mindszenty Ifjúsági Ház parkjának madárvédelmi eszközeinek bővítését és ezek bemutatását célzó fejlesztések. A Madárbarát bemutatópark még színvonalasabbá tenné a lakosság természettudatosságát segítő, helyben szervezett programjainkat és a lehető legtöbb mobilizálható eszköz révén ezen programok intézményhez való kitelepülését is.

4. Fűszer- és gyógynövénykert fejlesztése: A Mindszenty Ifjúsági Ház parkjában 2013-ban pályázati úton létrehozott fűszer- és gyógynövénykertjének továbbfejlesztése és bővítése, valamint a feldolgozást elősegítő fejlesztések lehetővé tennék az egyre népszerűbb természetes gyógymódokat népszerűsítő és bemutató programok színvonalas lebonyolítását.

3. Településrészi természeti értéktárak létrehozása: Botfa természeti értékeinek részletes feltárása 2010 és 2016 között lezajlott. 2017-ben tervezzük ezen adatok (védett növények, állatok, gombák és hagyományos gyümölcsfajták) összegzését és közzétételét. A értékek összegyűjtése a klasszikus módszeren túl (szakértő adatokat gyűjt) részben a lakosság bevonásával is folyt, ami jobban tudatosítja a lakosságban az értékek fogalmát, jelentőségét. Egy „holt” adatbázis helyett az összegyűjtött adatokra, az azokban szereplő értékek bemutatását célzó rendezvényeket is

szervezünk, így élővé lehet tenni a lakosságban a természeti értékeket. Az adatbázis tehát a környezeti nevelési programok és az ökoturizmus alapidokumentuma. A botfai értéktár mintául is szolgálhat a többi településrész értéktárainak létrehozásához és akár kiadvány sorozattá is válhat. Ezek mellett a helyi jelentőségű védett területek bővítését is szolgálhatná az értéktár.

4. Természeti és kulturális, ill. vallási épített értékeket bemutatása túraútvonalak, tanösvények kidolgozásával:

A Mindszenty Ifjúsági Ház programkínálatában évek óta bővül a Kincskereső túrák köre és évente több száz zalaegerszegi és messzebbről érkező diák, és felnőtt járja ezeket végig. A túraútvonalak számának a bővítése és fejlesztése (pl. mobil és vagy GPS technológia bevonásával) még hatékonyabbá tenné az értékek játékos bemutatását és jelentős turisztikai vonzerővel is rendelkezne. A túraútvonalak karbantartására (pl. illegális szemétlerakás megszüntetése) különösen nagy figyelmet kellene szentelni. Várhatóan egy országos jelentőségű vallásturisztikai útvonal éri el Zalaegerszeget, a Mária út déli ága, ami a leendő (várhatóan Nemeshetés felől Botfa központján át Bozsokba érkező) útvonal karbantartásával, fejlesztésével, valóban vonzóvá tehető a turisták számára.